

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

LAT A

LATINSKI JEZIK

viša razina

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

LATA.47.HR.R.K1.32

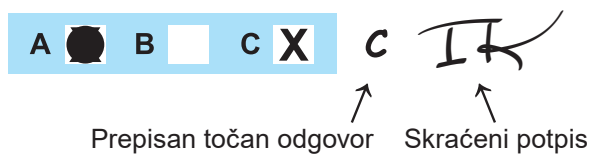

49455

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **120** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 32 stranice, od toga 4 prazne.

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. L. Catilina, nobili genere natus, fuit magna vi et animi et corporis.

Kakav je prema zadanoj rečenici bio Katilina?

- A. visokoga roda i snažan
- B. bezdušan i bogat
- C. niskoga roda i zao
- D. dobar i siromašan

(1 bod)

2. Nunc est bibendum.

Koji je prijevod zadane rečenice?

- A. Sada se pije.
- B. Sada namjeravam piti.
- C. Sada treba piti.
- D. Sada trebaju piti.

(1 bod)

3. Ibam forte via sacra.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice?

- A. sveta ulica
- B. svete ulice
- C. svetu ulicu
- D. svetom ulicom

(1 bod)

4. Quisquis servus sine dominico iussu foras exierit, accipiet plagas centum.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice?

- A. s gospodarevim dopuštenjem
- B. s gospodarevim znanjem
- C. bez gospodareve zapovijedi
- D. bez gospodareve potpore

(1 bod)

5. Koji je od navedenih autora bio pripadnik Mecenatova književnoga kruga?

- A. Ciceron
- B. Horacije
- C. Katul
- D. Salustije

(1 bod)

6. Koji je autor sebe opisao izrazom *tenerorum lusor amorum*?

- A. Horacije
- B. Juvenal
- C. Ovidije
- D. Tibul

(1 bod)

7. Tko je najvažniji pisac epigrama u srebrnome dobu rimske književnosti?

- A. Juvenal
- B. Marcijal
- C. Ovidije
- D. Propertije

(1 bod)

8. Tko je napisao djelo *Metamorfoze*?

- A. Horacije
- B. Katul
- C. Lukrecije
- D. Ovidije

(1 bod)

9. Kako glasi preostali dio rječničkoga oblika imenice *domus*?

- A. -us, m.
- B. -i, m.
- C. -us, f.
- D. -oris, n.

(1 bod)

10. Koja od navedenih riječi **ne označava** životinju?

- A. equus
- B. lupus
- C. sitis
- D. canis

(1 bod)

11. Koja se od navedenih riječi **ne upotrebljava** u značenju *narod*?

- A. gens
- B. populus
- C. natio
- D. avus

(1 bod)

12. Koje je značenje riječi *portus*?

- A. vrata
- B. prolaz
- C. luka
- D. porod

(1 bod)

13. Koje je značenje latinske riječi od koje dolazi riječ *federacija*?

- A. država
- B. savez
- C. skupština
- D. zemlja

(1 bod)

14. Koja je od navedenih riječi sinonim riječi *teneo*?

- A. debeo
- B. habeo
- C. valeo
- D. moneo

(1 bod)

15. Koja je od navedenih riječi antonim riječi *tristis*?

- A. facilis
- B. felix
- C. miser
- D. liber

(1 bod)

16. Tko od navedenih **nije bio** rimski kralj?

- A. Anko Marcije
- B. Tarkvinije Kolatin
- C. Tarkvinije Prisko
- D. Tul Hostilije

(1 bod)

17. Koji od navedenih parova povezuje isto božanstvo u grčkoj i rimskoj mitologiji?

- A. Atena – Junona
- B. Ares – Pluton
- C. Hefest – Merkur
- D. Afrodita – Venera

(1 bod)

18. Tko je od navedenih sudjelovao u prvome trijumviratu?

- A. Antonije
- B. Kras
- C. Lepid
- D. Oktavijan

(1 bod)

19. Tko je bio nadležan za brigu o gradu i javnim priredbama?

- A. konzul
- B. kvestor
- C. pretor
- D. edil

(1 bod)

20. Koja od navedenih riječi potječe iz latinskoga jezika?

- A. demokracija
- B. aristokracija
- C. invokacija
- D. mehanizacija

(1 bod)

21. Do sredine kojega je stoljeća latinski jezik bio službeni jezik Hrvatskoga sabora?

- A. šesnaestoga
- B. sedamnaestoga
- C. osamnaestoga
- D. devetnaestoga

(1 bod)

22. Koja se rimska kratica upotrebljava u značenju *to jest*?

- A. id.
- B. etc.
- C. i. e.
- D. ed.

(1 bod)

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaka rečenica u tekstu označena je brojem.

Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj rečenice na koju se taj zadatak odnosi.

Titus Livius, *Ab urbe condita*, I, 34

(1) Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat. (2) Demarati Corinthii filius erat, qui ob seditiones domo profugus, cum Tarquiniis forte consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit. (3) Nomina his Lucumo atque Arruns fuerunt. (4) Lucumo superfuit patri bonorum omnium heres: (5) Arruns prior quam pater moritur uxore gravida relictā. (6) Nec diu manet superstes filio pater; (7) qui cum, ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset, puero post avi mortem in nullam sortem bonorum nato ab inopia Egerio inditum nomen.

Komentar:

- (1) Ancus, m. – Anko; Lucumo, -onis, m. – Lukumon; impiger, -gra, -grum – vrijedan;
divitiae, -arum, f. – bogatstvo; potens, -entis – silan; commigro, 1. – odseliti se; ac = et;
adipiscor, 3. adeptus sum – dokopati se, domoći se čega;
Tarquinii, -orum, m. – Tarkvin (grad u Etruriji); peregrinus, 3 – stran;
stirps, stirpis, f. – porodica, rod; oriundus, 3 – onaj koji potječe, podrijetlom, rodom;
facultas, -atis, f. – prilika, mogućnost
- (2) Demaratus, m. – Demarat; Corinthius, m. – Korinćanin; seditio, -onis, f. – buna;
Tarquinii, -orum, m. – Tarkvin (grad u Etruriji); forte – slučajno;
consido, 3. -sedi, -sessum – nastaniti se; uxorem ducere = oženiti se
- (3) Arruns, m. – Aruns
- (4) supersum, -esse, -fui – nadživjeti koga (+dat); bona, n. – imovina; heres, -edis, m. – nasljednik
- (6) superstes, -itis – koji nadživi koga (+dat)
- (7) ignoro, 1. – ne znati; nurus, -us, f. – snaha; ventrem ferre = biti trudan;
immemor, -oris – nesvjestan koga (+gen); testor, 1. – pisati oporuku; nepos, -otis, m. – unuk;
decedo, 3. -cessi, -cessum – umrijeti; avus, -i, m. – djed;
in nullam sortem bonorum natus = rođen bez ikakva udjela u imovini; inopia, -ae, f. – siromaštvo;
Egerius, m. – Egerije (egeus, 2. -ui – oskudijevati); indo, 3. -didi, -ditum – nadjenuti (ime)

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

23. Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 1)

- A. za vrijeme Ankove vladavine
- B. Anko mora vladati
- C. Anko namjerava vladati
- D. prije nego što je Anko došao na vlast

(1 bod)

24. Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...

Koju funkciju u rečenici ima podcrтана riječ? (v. 1)

- A. subjekta
- B. atributa
- C. priložne oznake
- D. direktnoga objekta

(1 bod)

25. Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...

Koju funkciju u rečenici ima podcrтана riječ? (v. 1)

- A. atributa
- B. predikata
- C. subjekta
- D. objekta

(1 bod)

26. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice? (v. 1)

- A. Lukumon je vrijedan i veoma bogat čovjek.
- B. Lukumon je rodom iz Rima.
- C. Lukumon je rimski kralj.
- D. Lukumon je čovjek bez ikakvih ambicija.

(1 bod)

27. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...**

Koji je prijevod podcrtane riječi u zadanoj rečenici? (v. 1)

- A. Rim
- B. u Rim
- C. iz Rima
- D. Rima

(1 bod)

28. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat.**

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtani pridjev? (v. 1)

- A. vir
- B. cupidine
- C. honoris
- D. facultas

(1 bod)

29. Demarati Corinthii filius erat, qui ob seditiones domo profugus, cum Tarquiniis forte consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 2)

- A. Demaratov sin bio je u Korintu
- B. Demarat je bio sin Korinćanina
- C. bio je sin Demarata Korinćanina
- D. bio je s Demaratovim sinom u Korintu

(1 bod)

30. Demarati Corinthii filius erat, qui ob seditiones domo profugus, cum Tarquiniis forte consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 2)

- A. pobjegavši u kuću
- B. kao prebjeg iz doma
- C. bjegunac je kod kuće
- D. bježeći u dom

(1 bod)

31. Demarati Corinthii filius erat, qui ob seditiones domo profugus, cum Tarquiniis forte consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit.

Koliko je djece imao Demarat prema zadanoj rečenici? (v. 2)

- A. jednoga sina
- B. jednu kćer
- C. dvojicu sinova
- D. dvije kćeri

(1 bod)

- 32. Demarati Corinthii filius erat, qui ob seditiones domo profugus, cum Tarquiniis forte consedisset, uxore ibi ducta duos filios genuit. Nomina his Lucumo atque Arruns fuerunt.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanih rečenica? (v. 2 – 3)

- A. Demarat i Lukumon su braća.
- B. Lukumon je Arunsov sin.
- C. Aruns je Lukumonov sin.
- D. Aruns i Lukumon su braća.

(1 bod)

- 33. Lucumo superfuit patri bonorum omnium heres:**

Na koju se riječ odnosi podcrtani pridjev? (v. 4)

- A. Lucumo
- B. patri
- C. bonorum
- D. heres

(1 bod)

- 34. Arruns prior quam pater moritur uxore gravida relicta.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice? (v. 5)

- A. Aruns umire prije svojega oca.
- B. Aruns nije oženjen.
- C. Otac je ostavio trudnu ženu.
- D. Otac se ženi prema rimskome običaju.

(1 bod)

35. Nec diu manet superstes filio pater;

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice? (v. 6)

- A. Otac nije dugo živio nakon smrti sina.
- B. Sin nije dugo živio nakon smrti oca.
- C. Otac i sin živjeli su jednako dugo.
- D. Otac je prerekao sinu da će dugo živjeti.

(1 bod)

36. qui cum, ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset, puero post avi mortem in nullam sortem bonorum nato ab inopia Egerio inditum nomen.

Na koju se riječ u zadanoj rečenici odnosi podcrtana riječ? (v. 7)

- A. nurum
- B. testando
- C. puero
- D. avi

(1 bod)

37. Koji je današnji naziv grada u kojemu je rođen Livije?

- A. Milano
- B. Padova
- C. Trst
- D. Verona

(1 bod)

38. Kojemu razdoblju rimske književnosti pripada Livije?

- A. arhajskomu
- B. Ciceronovu
- C. Augustovu
- D. srebrnomu

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

39. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat.**

Kako glasi podcrtana sintagma u nominativu plurala?

(1 bod)

40. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat.**

Kako glasi komparativ podcrtanoga pridjeva u istome rodu, broju i padežu?

(1 bod)

41. **Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit cupidine maxime ac spe magni honoris, cuius adipiscendi Tarquiniis – nam ibi quoque peregrina stirpe oriundus erat – facultas non fuerat.**

Gramatički odredite podcrtanu riječ.

(1 bod)

42. Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...

Koja se konstrukcija pojavljuje u zadanoj rečenici?

(1 bod)

43. Koje je godine osnovan grad Rim?

(1 bod)

44. Tko je bio prvi rimski kralj?

(1 bod)

45. Anco regnante Lucumo, vir impiger ac divitiis potens, Romam commigravit...

Koji pridjev u hrvatskome jeziku, u značenju *moćan*, *snažan*, potječe od podcrtane riječi?

(1 bod)

46. Koliko je rimskih kraljeva bilo etrurskoga podrijetla?

(1 bod)

Treća ispitna cjelina – zadatci vezani za tekst u stihovima

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaki stih u tekstu označen je brojem. Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj stiha na koji se taj zadatak odnosi.

Publius Vergilius Maro, *Aeneis*, IV, 554-565

Aeneas celsa in puppi iam certus eundi
carpebat somnos rebus iam rite paratis.

Huic se forma dei vultu redeuntis eodem
obtulit in somnis rursusque ita visa monere est,
omnia Mercurio similis, vocemque coloremque
et crinis flavos et membra decora iuventa:

5

‘Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos,
nec quae te circum stent deinde pericula cernis,
demens, nec Zephyros audis spirare secundos?

Illa dolos dirumque nefas in pectore versat
certa mori, variosque irarum concitat aestus.

10

Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?’

Komentar:

- (1) celsus, 3 – visok; puppis = navis
- (2) somnum carpere = uživati u miru, snu; rite – valjano; paro, 1. – spremati
- (3) vultus, -us, m. – obraz, lice
- (4) offero, offerre, obtuli, oblatum – pokazati; moneo, 2. -ui, -itum – opominjati
- (5) color, -oris, m. – boja lica
- (6) flavus, 3 – plav, žut; membrum, -i, n. – ud; decorus, 3 – krasan; iuventus, 3 – mlad
- (7) natus = filius
- (8) sto, 1. steti – stajati, biti negdje; cerno, 3. crevi, cretum – vidjeti, opaziti
- (9) demens, -entis – lud, bezuman; Zephyrus, -ii, m. – zapadni vjetar; spiro, 1. – puhati
- (10) illa = Dido; dolus, -i, m. – varka, lukavstvo; dirus, 3 – opak; nefas, n. – zlo, grijeh; pectus, -oris, n. – grudi, srce; verso, 1. – smišljati
- (11) concito, 1. – poticati; aestus, -us, m. – nemir, briga
- (12) hinc – odavde; praeceps, -cipitis – žuran, hitar; praecipito, 1. – požuriti, pohitati

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

**47. Aeneas celsa in puppi iam certus eundi
carpebat somnos rebus iam rite paratis.**

Na koju se riječ u zadanim stihovima odnosi podcrtani pridjev? (v. 1 – 2)

- A. Aeneas
- B. puppi
- C. somnos
- D. rebus

(1 bod)

**48. Aeneas celsa in puppi iam certus eundi
carpebat somnos rebus iam rite paratis.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanih stihova? (v. 1 – 2)

- A. Eneja dvoji o odlasku.
- B. Eneja je zaspao.
- C. Lađa je već zaplovila.
- D. Stvari se utovaruju na lađu.

(1 bod)

**49. Huic se forma dei vultu redeuntis eodem
obtulit in somnis rursusque ita visa monere est,**

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 3 – 4)

- A. apozicije
- B. atributa
- C. direktnoga objekta
- D. indirektnoga objekta

(1 bod)

50. Huic se forma dei vultu redeuntis eodem

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 3)

- A. vraćajući se bogu
- B. vrativši se bogu
- C. boga koji se vraća
- D. boga koji će se vratiti

(1 bod)

**51. omnia Mercurio similis, vocemque coloremque
et crinis flavos et membra decora iuventa**

Kakav je prema zadanim stihovima Merkur? (v. 5 – 6)

- A. tamnocos i zgodan
- B. svjetlokos i mladolik
- C. lijep i stasit
- D. rumen i mlad

(1 bod)

**52. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos,
nec quae te circum stent deinde pericula cernis,**

Na koga se ili što u zadanim stihovima odnosi podcrtana zamjenica? (v. 7 – 8)

- A. na božicu
- B. na slučaj
- C. na snove
- D. na opasnosti

(1 bod)

53. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos,
nec quae te circum stent deinde pericula cernis

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanih stihova? (v. 7 – 8)

- A. Merkur upozorava na opasnost.
- B. Merkur uspavljuje Eneju.
- C. Eneja izbjegava opasnost.
- D. Eneja slučajno zaspi.

(1 bod)

54. nec quae te circum stent deinde pericula cernis

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 8)

- A. koja stoji pred tobom
- B. koja je stajala uz tebe
- C. koje stoje oko tebe
- D. koje su stajale radi tebe

(1 bod)

55. demens, nec Zephyros audis spirare secundos?

Kakvi su prema zadanome stihu Zefiri? (v. 9)

- A. izazovni
- B. povoljni
- C. pogibeljni
- D. neskloni

(1 bod)

56. demens, nec Zephyros audis spirare secundos

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 9)

- A. i ne čuješ li da pušu
- B. i nisi li čuo da su zapuhali
- C. i ne čuje li se puhanje
- D. i nije li se čulo puhanje

(1 bod)

57. Illa dolos dirumque nefas in pectore versat

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtani pridjev? (v. 10)

- A. illa
- B. dolos
- C. nefas
- D. pectore

(1 bod)

**58. Illa dolos dirumque nefas in pectore versat
certa mori, variosque irarum concitat aestus.**

Koja riječ u zadanim stihovima ima funkciju subjekta? (v. 10 – 11)

- A. illa
- B. nefas
- C. certa
- D. aestus

(1 bod)

59. certa mori, variosque irarum concitat aestus.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 11)

- A. sigurno umire
- B. odlučna da umre
- C. pouzdana po običaju
- D. sigurna u običaj

(1 bod)

60. Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanoga stiha? (v. 12)

- A. Bježanje je opasno.
- B. Nije moguće pobjeći.
- C. Ne treba bezglavo bježati.
- D. Treba bježati dok je moguće.

(1 bod)

61. Koji je od navedenih autora Vergilijev suvremenik?

- A. Apulej
- B. Horacije
- C. Juvenal
- D. Seneka

(1 bod)

62. Koji je događaj iz rimske povijesti prikazan na Enejinu štitu?

- A. Bitka kod Akcija
- B. Bitka kod Zame
- C. rat s Jugurtom
- D. Spartakov ustanak

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

**63. Aeneas celsa in puppi iam certus eundi
carpebat somnos rebus iam rite paratis.**

Što je po vrsti podcrtana riječ?

(1 bod)

64. Huic se forma dei vultu redeuntis eodem

Kako glasi podcrtana zamjenica u istome padežu u pluralu?

(1 bod)

65. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos,

Kako glasi podcrtani glagol u istome licu u indikativu perfekta?

(1 bod)

66. demens, nec Zephyros audis spirare secundos

Koja se konstrukcija pojavljuje u zadanome stihu?

(1 bod)

67. Koje su osobno ime Rimljani označavali kraticom *P.*?

(1 bod)

68. Za koju su se djevojku nadmetali Eneja i Turno?

(1 bod)

69. Koji je rimski pjesnik bio Danteov vodič kroz pakao u *Božanstvenoj komediji*?

(1 bod)

70. Koja je božica Enejina majka?

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica